

Jak přežít katastrofu

POVÍDKY ke kávě

VI.

**Hana
Hrabáková**

edice

MEA
CULPA

Jak přežít katastrofu

Pod slovem katastrofa si každý představuje něco jiného. Katastrofa je zemětřesení. Povodeň. Požár. Když spadne letadlo. Srazí se auta. Bouračka. Zdravotní diagnóza. Úmrtí někoho blízkého. Úmrtí psa. Rozchod. Rozvod.

Pro někoho je katastrofa, když:

- dítě má špatné známky...
- dítě má trable...
- dítě se neučí tak, jak bychom si přáli...
- potíže s partnerem...
- manželská krize...
- nežere pes...
- kočka se neusmívá...

A pak jsou katastrofy typu:

- přijede tchýně...
- tchýně vám radí...
- máte nejchytřejší tchýni na světě...
- bydlíte s tchýní... (to je superkatastrofa)
- připálíte oběd...
- kolegyně si koupí stejné šaty...
- nevejdete se do šatů...
- nevejdete se vůbec do ničeho...
- budete si muset obléknout plavky... (další superkatastrofa)
- a další a další...

A pak jsou takové veselé katastrofy a trapasy, které při vyprávění vykouzlí úsměv. Často škodolibý...

1. Na pláži

Kdekoli u vody si ty plavky čas od času obléknout musíme. I ty sehubenější vrstevnice už nevypadají jako sexbomby, i když si to některé stále myslí.

Zub času bohužel zapracoval. V plavkách nevypadají dobře ani ty hubené, ani my ostatní. Ale co je důležité vědět a konečně to pochopit – nikoho to už nezajímá. Jediný, kdo se trápí nad svým vzhledem, jsme my každá sama. Ostatním je to dávno úplně fuk.

Naši manželé a partneři to neřeší, mají totiž co dělat, aby si stihli prohlédnout ty mladé krásné kočky, které jdou zrovna kolem. Někteří se ještě otočí, ale zpátky už to jde hůř. Někteří při tom ještě zatahují svá břicha. U některých to ale fakt už nejde. A někteří si opravdu myslí, že někoho zajímá, jak vypadají oni. Fakt ne, kluci. V tomhle věku opravdu ne. A naštěstí nemáte tolik peněz, aby to ty mladé holky zajímalo. Alespoň vy, co se pohybujete v mém okolí.

Mladí lidé jsou krásní sami o sobě a i když nejsou úplně dokonalí, žádné nízké sebevědomí nemají. Dnešní holky nedrží diety, jako jsme držely my. (Půjdeme v sobotu na ples? Ano, ale musím zhubnout tři kila. A zhubly jsme je za týden). Dnešní mladí neřeší, co jim sedí, klidně se narvou do přiléhavého krátkého trika a bokových kalhot. Nevadí jim špeky, nevadí ani jejich partnerům, protože oni dnes žijí jinak.

Virtuálně.

S mobilem v ruce.

Online.

Oni na ty plesy jednoduše nechodí.

To jen my, normální velké holky, stále řešíme, co si vezmeme na sebe, jestli nám to sluší, jestli nám někde něco nevykukuje a přemýšlíme, čím ty naše nedostatky zakrýt. A pak nám to některé občas ujede a vyrazíme v minisukni! A to se pak o tom povídá, ale zase jen mezi námi. Věty *Čím starší, tím kratší sukně* a *Na stará kolena diblíkem*, používáme docela často.

Když se na sebe podívám do zrcadla, často si upřímně řeknu: *No, to je velká katastrofa!*

Ale dá se s tím docela dobře žít.

2. Krabice z půdy

Na displeji se objevuje Lída.

„Ahoj nádhero!“ zdraví mě zvesela. „Pojedeme na tu Johanovu přednášku?“

„Jasan, už to mám poznamenané v kalendáři. Těším se.“

„Přivezu další dopisy!“ zahalekala a zavěsila.

Na poslední návštěvě mě Lída dost překvapila. Hodila na stolek svazek dopisů. Zažloutlých dopisů. Na známkách bylo 30,- haléřů... „Tady máš část,“ řekla ledabyle.

„Co je to?“

„No říkala jsem ti, co ukrývám celá léta...“

Nechápu, jak mohla uchovat dopisy, které jsme jí já, Ilo-na, Marika a Lenka psaly před čtyřiceti lety. „Měla jsem je v krabici na půdě a nedávno mi máma tu krabici přivezla.“

„Četla je?“ zeptala jsem se opatrně.

„Blázníš? To by vypadala úplně jinak,“ smála se Lída. „A já už bych nebyla mezi živými...“

Byl to hotový poklad. Na plno věcí a příběhů už jsem dávno zapomněla, něco mi postupně při čtení naskočilo a divila jsem se, že jsem to zapomněla. Některé příběhy mi nenaskočily vůbec. Ani ťuk. Překvapilo mě, co všechno jsme si tenkrát dopodrobna v dopisech detailně sdělovaly, co se dělo, jak se to dělo a proč se to dělo...

Skoro jsem zapomněla i na tento příběh.

„Pojedeš se mnou na zkoušky, vid’?“ prosil mě tehdy Johan, který se po maturitě chystal na suchdolskou hnojárnu. Slíbila jsem mu to a docela mě potěšilo, že mě chce mít u toho. Sblížili jsme se až ve čtvrtáku...

„Určitě,“ přikývla jsem. „A pak to hned někde oslavíme.“ To ani jeden z nás netušil, jaký se z toho vyvine katastrofický scénář.

Johan tehdy zapomněl v tramvaji aktovku se všemi doklady. Maturitní vysvědčení, občanka, řidičák, pozvánka k přijímačkám... Poslal mě tedy domů a sám do tří do rána jezdil po Praze metrem a hledal svou tašku. Nakonec přespal na nádraží. Ráno se vydal opět do školy na pokračování zkoušek a ejhle, nějaká dobrá duše aktovku našla a přinesla ji na institut včas.

Čekala jsem na něj druhý den na Václaváku, kam měla přijít i Marika a můj bratranec, se kterým jsme se oslovovali brácha a ségra, protože jsme spolu vyrůstali na Křižatkách u babičky a dědy a měli jsme tudíž k sobě hodně blízko. Marika na smluveném místě čekala, Johan už taky dorazil, ale brácha nikde.

„Hele, kolčavo...“ začala Marika. „Koupila jsem si tohle úžasný triko a mám už jen devět korun...“ Průšvih! Já měla jen sedm korun a Johan vůbec nic. A brácha, který byl vždy při penězích, nikde. Zkoušely jsme mu s Marikou volat, automat nám sežral dalších pět korun, když jsme se konečně dovolaly. Brácha řekl, ať na něho počkáme ve vinárně, v klidu si máme dát dvojku, že za námi brzy dorazí a cvakne to. Radši jsme ale zůstali stát před vinárnou a všichni tři pojídali Johanovu dva dny starou svačinu. Pak jsme šly s Marikou na záchod (další dvě koruny mínus) a Johana nechaly na ulici samotného. A ejhle, kde se vzala, tu se vzala, přibelhala se nějaká šíleně oděná štětice, ženština statná, postaršího vzhledu, tak třicítka, značně ošuntělá a silně vyjela po Johanovi. Sebrala ze země nejdelšího vajgla, elegantně si zapálila a začala se pohupovat v bocích ze strany na stranu. My s Marikou jsme se v povzdálí mlátily smíchy a nechaly Johana podusit se... Když nás ta stařenka zmerčila, pohrdavě nás sjela pohledem a odhoupala se na další štaci.

„No kde jste?“ vyjel na nás Johan. „A kde je brácha?“

„Jen tě necháme chvíli samotného, už se na tebe lepší kočky,“ smály jsme se.

Automat nám sežral další mince a tentokrát jsme se nedovolaly.

„Ahoj kolčavky!“ ozvalo se najednou za námi. „Nazdar Barone! Jak bylo na zkouškách?“ vítal nás se smíchem brácha, který zabrzdil tak, že na sebe upoutal pozornost kolemjdoucích. „Jo, musel jsem čekat, než se naši vrátí, abych měl

auto...trochu to trvalo... Jdeme dovnitř?“ pokývl hlavou k vinárně.

„Zbláznil ses?“ vyjeli jsme na něho trojhlasně. „Je půl desátý, naši už budou šílet, kde jsme.“

„Tak jedeme!“ rozhodl a v tátově bílém mercedesu nás odvezl do Berouna. (To ještě nebyla dálnice).

Druhý den jsme to jeli všichni oslavit za známými do Žloutkovic. Johan, já, Marika i můj brácha.

A další den jsem odjížděla s Elou na tábor na Javornici, kam jsme jezdily jako vedoucí každý rok. Každý rok jsme si to náležitě užívaly, ale tentokrát to bylo jiné. Tentokrát přišlo a lilo, lilo a lilo a malý potůček se začal rozvodňovat...

.....

Tento dopis byl z roku 1981 a vypadalo to na pořádnou katastrofu.

3. Povodeň

Už ve třetí třídě ve škole v přírodě, v jednadmdesátém roce, jsme zažili povodeň. Tehdy se rozvodnil Zbizožský potok a pomalu se vyléval ze břehů. Vody stále přibývalo a už se valila i do chatiček. Nepamatuji se, co se tehdy konkrétně dělo, ale voda se valila fakt docela rychle, my děti jsme seděly na palandách a čekaly na záchranu. Voda už byla úplně všude a nás vyndávali hasiči a pan doktor Sýkora zadním okýnkem a házeli nás do stráně, kde nás další lidé naházeli na korbu nákladáku a odvezli nás do místní

hospody, kde kvůli nám i zatopili v kamnech, abychom se všichni mohli usušit.

Nepamatuji si, jak jsme tenkrát dojeli do Berouna, ani jak učitelky sehnaly všechny rodiče, když telefon nebyl samozřejmostí a vlastnila ho jen málokterá rodina. Prostě nás všechny předaly rodičům a šlo to i bez mobilů.

No a v té samé situaci jsme se ocitly o deset let později my s Elou a ostatními vedoucími na stanovém táboře na Javornici.

Z dopisu se dočítám, jak to tehdy bylo. Že několik dní přšelo a do toho se kousek za táborem jel evropský závod v motokrosu. Jeden závodník měl nehodu a vykloubil si nohu a my s holkami jsme ho přinesly k nám do tábora. Lilo stále víc a víc. Už jsme se brodily bahnem, auto by se tam nedostalo ani náhodou a my se bály, co bude dál. Čtyři mladý holky jsme donesly toho chudáka k nám do tábora.

Na to už jsem dávno zapomněla.

Pršelo a pršelo a úzký potůček se naplňoval vodou a vypadalo to, že tudy za chvíli poteče řeka.

Kluci napíchali klacky do země a chodili kontrolovat, jak rychle a kam až se voda vylévá. Čekali, že bude klesat, ale nestalo se tak.

K ránu jsme začali s evakuací.

„Holky, vzbudte děti, ať si vezmou batůžky, pláštěnky a gumovky a jděte s nimi horem do vsi. Tohle vypadá opravdu zle,“ rozhodl hlavní vedoucí.

Vzbudily jsme děti a nastala evakuace. My s Elou a velkými děvčaty jsme zmáčené a prochládlé děti nahnalý po stráni na opičí stezku a dopravily je do zvíkovecké hospo-

dy, kde se říkalo U báby Rohličkové. Do tepla a do bezpečí, kde se nás ujali místní.

Kluci zatím zachraňovali, co se dalo. Zůstali v táboře bez náhradního oblečení a bez jídla, zachraňovali co se dá až do příjezdu armády a vrtulníků.

To jsem taky zapoměla, ale teď mi to docela naskakovalo... Asi to bylo fakt hrozné...

My jsme zatím jeli s dětmi autobusem a vlakem do Berouna. Cestou jsme viděli rozvodněnou Litavku, domy v Popovicích byly do poloviny pod vodou, z aut byly vidět pouze střechy a na berounském nádraží se vystoupit nedalo, všude voda, nikam bychom se nedostali. Vystoupili jsme až na Závodí, kde už čekali rodiče a děti si rozebrali.

Spolupráce hasičů, vojáků, pracovníků národního výboru, dobrovolníků a městského rozhlasu zajistila akci, že i bez telefonů se podařilo sehnat všechny rodiče a my jsme mohly děti předat a oddychnout si.

Druhý den jsme šly s Elou na kávu do města. Voda byla až k restauraci U Dvora.

Po náměstí se jezdilo v kánoích.

.....

Naši tou dobou trávili dovolenou na chatě na Nežárce a vůbec nic netušili. Televizi jsme sice měli, ale nepouštěla se. Večery se trávily u ohně. Sluníčko svítilo, Nežárka líně plynula bez sebemenších změn a o povodních na Berounsku neměl nikdo ani ponětí.

A v té době Lídě přišlo, že ji přijali na textilku do Liberce, a to vypadalo na další velkou katastrofu.

4. Rudův memoriál

„Tak příští sobotu v plné polní,“ ukončila jsem hovor s Janou. Tentokrát jsem naplánovala stezku z Jáchymova do Žloutkovic. Po modré. Holky to přijaly s nadšením, protože jsme kvůli Janině zlomené noze dlouho nikde nebyly.

Někde mi zase zvoní mobil...

Ale kde?

Jdu po zvuku a nechápu, co dělá v koupelně. Ve skříňce. No, stane se.

„Nebude ti vadit, když s námi půjde i Majda?“ vyhrkla na mě Jana.

„Která Majda?“ zaváhala jsem a pak mi blesklo: „Nekecej, že ta zrzavá dračice chce jít pěšky? Tomu nevěřím!“

„Taky mě to udivilo, ale až ti řeknu, co jí k tomu vede, neuvěříš...,“ smála se Jana a dodala: „Řekla jsem jí, že musí udělat do termosky bowli na osvěžení.“

„No, to jsi dobře udělala,“ pochválila jsem Janu za skvělý nápad.

Majda totiž byla kdysi přebornice v přípravě bowle, připravovala ji ke všem příležitostem a byla tím vyhlášená. Pak se vdala daleko od nás za bohatého staršího pána a hrála si na princeznu a styky jsme úplně přerušily. A teď se vrátila do rodného hnízda. Sama. Bez muže, bez dětí, hledá se a neví, co s vlastním životem.

U autobusu jsme se přivítaly. Doslova jsme si padly do náruče.

„Vypadáš dost dobře...,“ pochválily jsme ji.

„Taky jsem celej život nic nedělala,“ smála se. „A teď jsem dopadla na prdel... Rovnýma nohama!“ Přivítala nás se smíchem, ale trochu nahořklým. „Já jsem tak ráda, že vás vidím. A že můžu jít s vámi. I kecky jsem si kvůli tomu koupila,“ chlubila se novou obuví. „A baťoh.“ Otočila se k nám zády, aby se pochlubila i baťohem. „Začínám nový život.“

„Doufám, že máš v tom luxusním baťůžku tu slíbenou termosku,“ vyzvídala mladá Andrea, kterou jsme postupně seznamovaly s naší prastarou kolegyní.

„Holky,“ vyhrkla Majda, „to je to jediné, v čem vynikám. Celý život jsem totiž připravovala našim návštěvám míchané nápoje. To byla moje hlavní a jediná role v životě...“

„Mívali jste návštěvy často?“ vyptávala se Andrejka.

„Ty byly na denním pořádku,“ vysvětlovala Majda. „Snobské večírky, na kterých můj muž uzavíral výhodné kšefty,“ dodala posmutněle a pak mávla rukou. „Ále, život jde dál...“

Vystoupily jsme z autobusu a v první hospodě si daly kávičku. Pak jsme pokračovaly po lesní cestě vstříc dnešnímu dni.

„Tady je tak krásný pařez, tady posedíme!“ vyhrkla Jitka a začala vyndavat ze svého batohu pohárek a svačinu. Majda vyndala termosku, cestovní naběračku a začala nám nalévat vychlazený úžasný nápoj plný ovoce a bublinek.

„Takový piknik neznáš, co?“ rýpla si do Majdy Jana. „Vzal tě ten tvůj někdy do lesa?“

„Blázníš?“ ohradila se Majda. „Mezi mravence a klíšťata?“ smála se.

Majda vyprávěla střípky ze svého života v bavlnci. Spíš v kleci. Zlaté kleci. Smutné kleci. A po manželově smrti spadla klec doslova. Děti z prvního manželství ji vyhnaly.

.....

Čekala nás docela dlouhá štreka, tak jsme vyrazily.

„Prozradím vám pravý důvod, proč s vámi jdu,“ řekla z ničeho nic Majda.

„Povídej,“ pobídly jsme ji.

„Touhle stezkou jsem šla před čtyřiceti lety lety s Rudou...“

„Takže takový memoriál,“ vzdychla Jana.

„Ano. To jsme tenkrát šli, šli a šli...“ začala vyprávět Majda.

„...a za každým pařezem se na tebe Ruda vrhal a strhával z tebe šaty a mravenečkové utíkali do bezpečí,“ napovídaly jsme jí.

„Holky, vůbec ne. Nic nebylo,“ vyhrkla Majda. „Já mu to naznačovala, fakt jsem se snažila, ale natvrdej Ruda to nějak ne a ne pochopit.“

„Dyk mu bylo šestnáct! Chudáčkovi! Tys už byla velká holka, tys ho měla povalit do mechu a přivést ho do ráje!“ smály jsme se jí.

„Mně bylo sedmnáct! To jsem se ještě styděla!“

„Tak jakýpak memoriál, když nic nebylo?“ řekla smutně Andrejka.

„Vyčkejte,“ slibovala Majda